

Рекомендовано до друку Вченою радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол від 17.07.2025 № 11).

3-12 Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення : матер. V Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 27 черв. 2025 р.). Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2025. 243 с.

Збірник конференції містить матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення» (27.06.2025), у роботі якої взяли участь представники закладів вищої освіти, наукових установ, правоохоронних органів, недержавних установ України та іноземних держав.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (голова); канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА** (заст. голови); докт. юрид. наук, доц. **Адріан ВАШКО**; канд. юрид. наук, доц. **Тетяна АЛФЬОРОВА**; докт. юрид. наук, доц. **Вадим ДАВИДЮК**; канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**; докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**; канд. юрид. наук, доц. **Станіслав ЧЕРНОП'ЯТОВ**; **Андрій МІРОШНИК** (секретар).

ISBN 978-617-8778-22-4

© ВНПЗ ДГУ, 2025

© Автори, 2025

Щербина Є.М.

ПОВНОВАЖЕННЯ СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ БЛАГОУСТРОЮ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ В УКРАЇНІ..... 236

Яковенко Ю.В., Владикін Д.В.

МІСЦЕ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИМУСУ В СИСТЕМІ ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ..... 240

правилом, передання емфітевтичної ділянки емфітевтою в оренду є дозволеним (може бути заборонене договором емфітевзису); (2) плата за оренду емфітевтичної ділянки не обмежується розміром емфітевтичних платежів, як це, за аналогією, має місце із суборендою земель державної та комунальної власності, де плата за суборенду не може перевищувати орендної плати.

Водночас серед правових можливостей орендаря та емфітевти можна віднайти і випадки, коли орендар має права, які відсутні у емфітевти. Так, орендар має переважне право на придбання земельної ділянки у власність у разі її продажу (ч. 1 ст. 130-1 ЗК України). Емфітевт такого права саме в силу закону не має (ст. 9 Закону «Про оренду землі»).

Отже, і в сенсі повноти суб'єктивного права право оренди та емфітевзис не мають суттєвих відмінностей, а наявні не свідчать про однозначне переважання повноти одного чи іншого речового права.

Висновок. Характер, природа, зміст права оренди та емфітевзису за чинним законодавством України є дуже подібними, демонструють лише незначні відмінності, які не дають підстави для висновку про те, що емфітевзис є якісно більш повним, «сильним» у такій мірі, яка дозволяла б дійти висновків про те, що емфітевзис є найбільш повним обмежене речове право яке поступається лише праву власності, та до наступних висновків про незалежнення емфітевзису від договору про його встановлення.

Більше того, проведений аналіз, на нашу думку, свідчить про те, що, загалом, право оренди наразі є більш «повним» та «міцним» за емфітевзис (передусім за рахунок правонаступництва *sui generis* та переважного права орендаря на придбання земельної ділянки у власність).

Список використаних джерел та літератури:

1. Постанова Верховного Суду від 20.01.2025 у справі № 390/25/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124596533>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
4. Про оренду землі : Закону України від 06.10.1998 № 161-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14>

Щербина Євген Миколайович

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри права

Дніпровського гуманітарного університету

ПОВНОВАЖЕННЯ СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ БЛАГОУСТРОЮ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ В УКРАЇНІ

Як не прикро у сучасній Україні благоустрій більшості населених пунктів характеризується незадовільним станом. Сьогодні значного

покращення потребують території загального користування, прибудинкові території, території будівель та споруд, території підприємств, установ, організацій тощо. Під час війни України проти росії можливо деякі де які скажуть що це не на першому місці але на теоретико-практичному рівні необхідно з'ясувати комплекс загальних проблемних питань притаманних більшості населених пунктів в Україні і тим самим вже у після воєнні часи реалізувати державну політику щодо повноважень суб'єктів у сфері благоустрою населених пунктів.

Розуміння виявлених проблем та запропонованих шляхів їх вирішення слугуватимуть основою для теоретичної та практичної реалізації науково обґрунтованих управлінських рішень і як результат, призведе до покращення ситуації у сфері благоустрою населених пунктів України і якості життя українського народу.

Ефективність організації та здійснення благоустрою населених пунктів переважно залежить від складу та правового статусу учасників відповідних відносин.

На сьогоднішній день мало уваги приділяється правовому регулюванню діяльності суб'єктів публічної адміністрації у сфері благоустрою населених пунктів розкриті поверхнево та потребують поглиблення.

Проведений аналіз наукових праць вчених різних галузей права дає змогу визначити, що питання зарубіжного досвіду правового регулювання діяльності суб'єктів публічної адміністрації у сфері благоустрою населених пунктів на достатньому рівні не розкрито та потребують подальших досліджень в частині вдосконалення правового регулювання діяльності суб'єктів публічної адміністрації у сфері благоустрою населених пунктів та вирішення нагальних проблем в цій сфері адміністративних правовідносин.

Враховуючи невеликий науковий інтерес до цього питання, який спостерігався останніми роками, вважаємо, що питання реалізації повноважень суб'єктів у сфері благоустрою населених пунктів набуває актуальності, враховуючи політику держави спрямовану на децентралізацію управління та передачу великої кількості повноважень місцевим органам влади, зокрема й у сфері благоустрою населених пунктів.

Відповідно до ст. 12 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» суб'єктами у сфері благоустрою населених пунктів є органи державної влади та органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, органи самоорганізації населення, громадяни [1].

Також цим законом визначається, що управління у сфері благоустрою населених пунктів здійснюють Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування та інші органи влади в межах їх повноважень (статті 5-11). На сьогодні центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства є Міністерство

регіонального розвитку, будівництва і житлово-комунального господарства (Мінрегіон), яке діє на підставі Положення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України [2].

Реалізацію державної політики у сфері благоустрою населених пунктів в Україні віднесено до компетенції місцевих органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування: на регіональному рівні – обласних і районних державних адміністрацій, а також обласних і районних рад, що представляють спільні інтереси територіальних громад відповідної території; на місцевому рівні – сільських, селищних, міських рад та їх виконавчими комітетами. Так, відповідно до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» до повноважень місцевих державних адміністрацій у сфері благоустрою населених пунктів належить: забезпечення реалізації державної політики у цій сфері; участь у розробленні та виконанні державних і регіональних програм благоустрою населених пунктів; інформування населення про вжиття заходів з благоустрою населених пунктів; участь у проведенні щорічного всеукраїнського конкурсу «Населений пункт найкращого благоустрою і підтримки громадського порядку»; здійснення державного контролю за дотриманням законодавства у сфері благоустрою населених пунктів тощо [3]. Щорічний всеукраїнський конкурс «Населений пункт найкращого благоустрою і підтримки громадського порядку» засновано Президентом України відповідно до Указу «Про прискорення реформування житлово-комунального господарства» [4] та проводився з 2000 по 2012 роки відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про щорічний всеукраїнський конкурс «Населений пункт найкращого благоустрою і підтримки громадського порядку» [5]. Він був дієвим стимулом для розвитку населених пунктів та місцевого самоврядування загалом завдяки тому, що переможці та призери отримували перехідні кубки та дипломи Кабінету Міністрів України I, II та III ступенів і цінні призи (комунальна техніка, обладнання та устаткування, призначені для благоустрою населених пунктів) на загальну суму 2 млн гривень. Деякі міста за результатами конкурсу отримували відзнаку «Золотий Фенікс». У 2014 році конкурс був призупинений на три роки протокольним рішенням Урядового комітету з питань регіонального розвитку до покращення ситуації в Україні. Але зараз Українська асоціація районних та обласних рад висловлюється за відновлення цього конкурсу, подала ласт до Мінрегіону з відповідною пропозицією.

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до повноважень сільських селищних, міських рад та їх виконавчих комітетів у сфері благоустрою належить: затвердження місцевих програм та заходів з благоустрою населених пунктів; затвердження правил благоустрою територій населених пунктів; створення в разі необхідності органів і служб для забезпечення здійснення спільно з іншими суб'єктами комунальної власності благоустрою населених пунктів, визначення повноважень цих органів (служб); визначення на конкурсних засадах підприємств, установ та

організацій (балансоутримувачів), відповідальних за об'єкти благоустрою тощо [6].

Базовим є положення, що діяльність усіх суб'єктів має здійснюватися за умови її чіткої, детальної, науково та практично виваженої правової регламентації. Відповідно до вказаного Положення Мінрегіон затверджує нормативно-правові акти з питань архітектурно-будівельного контролю та нагляду, контролю у сфері житлово-комунального господарства, у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, а також подає Кабінету Міністрів України пропозиції щодо актів законодавства з питань організації діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування; розмежування повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування; адміністративно-територіального устрою; об'єднання територіальних громад. Законодавство України містить низку таких нормативно-правових актів. Проблема полягає у неналежному виконанні законодавства з питань благоустрою населених пунктів у частині затвердження органами місцевого самоврядування необхідних місцевих нормативно-правових актів та інших документів (програми з благоустрою, плани заходів з благоустрою, правила благоустрою, програми розвитку та збереження зелених зон, схеми санітарної очистки тощо), про що свідчать статистичні дані. При цьому найнижчий цей показник у сіл та селищ [6]. Тож як можна застосувати законодавчу норму щодо забезпечення виконання місцевих програм та здійснення заходів з благоустрою населених пунктів, коли цих програм взагалі не існує?

Отже, для вдосконалення правового забезпечення реалізації повноважень суб'єктів у сфері благоустрою населених пунктів Мінрегіону необхідно наказом встановити строки розроблення та затвердження кожним населеним пунктом усіх передбачених законодавством місцевих нормативно-правових актів та інших документів з благоустрою, встановити відповідальність посадових осіб органів місцевого самоврядування за невиконання наказу.

Список використаних джерел та літератури:

1. Про благоустрій населених пунктів : Закон України від 06.09.2005 № 2807-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 49. Ст. 517.
2. Про затвердження Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва і житлово-комунального господарства : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.04.2014 № 197. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/197-2014-п>
3. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20-21. Ст. 190.
4. Про прискорення реформування житлово-комунального господарства : Указ Президента України від 19.10.1999 № 1351. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1351/99>

5. Про щорічний всеукраїнський конкурс «Населений пункт найкращого благоустрою і підтримки громадського порядку : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.12.1999 № 2304. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2304-99-п>

6. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.

Яковенко Юлія Віталіївна

викладач

Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ORCID: 0009-0004-5083-3905

Владикін Денис Віталійович

здобувач вищої освіти

Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

МІСЦЕ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИМУСУ В СИСТЕМІ ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ

Адміністративний примус — система заходів державного впливу, що застосовуються уповноваженими органами з метою попередження та припинення правопорушень, забезпечення виконання норм адміністративного права й притягнення винних до відповідальності. До таких заходів належать адміністративне затримання, штрафи, особистий огляд і огляд речей, вилучення речей і документів та ін.. Він відзначається оперативністю й відсутністю складних процедур, що робить його одним із ключових засобів захисту правопорядку.

Адміністративний примус має чітко визначене законодавче підґрунтя та певні обмеження. Згідно статті 19 Конституції України органи державної влади, органи місцевого самоврядування та їхні посадові особи зобов'язані діяти виключно на підставі, в межах повноважень і способом, передбаченими Конституцією та законами України[1]. Нормативно-правове регулювання адміністративного примусу передбачено, зокрема, Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі - КУпАП), Законами України «Про Національну гвардію», «Про прикордонну службу», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» та низкою інших нормативно-правових актів. Ці нормативні акти регламентують порядок застосування заходів адміністративного примусу.

Водночас відсутність чіткого законодавчого визначення поняття «адміністративний примус», брак єдиної класифікації відповідних заходів, проблеми з реалізацією прав осіб, до яких вони застосовуються, можуть з часом підірвати довіру громадян до правоохоронних органів та збільшити ризик зловживань владою, породжуючи правову невизначеність. Тобто, якщо